

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

Development of SQ5R Learning Management with the Skill-Practice Exercises to Enhance Main Idea Comprehension Ability of Prathomsuka 3 Students

ดรุณี จำรัสภูมิ¹ นฤมล ภูสิงห์²

Darunee Jumratphum¹ and Narumol Phusing²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังตาลาดสมบูรณ ภาควิชาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.44/80.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.34)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R แบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, Master of Education Degree in Curriculum and Instruction, Chaiyaphum Rajabhat University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, Asst. Prof. Dr., Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ดรุณี จำรัสภูมิ, darunee.toey18@gmail.com

รับเมื่อ 6 พฤษภาคม 2564 แก้ไข 15 มิถุนายน 2564 ตอบรับเมื่อ 16 มิถุนายน 2564

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop lesson plans based on SQ5R and the skill-practice exercises for Prathomsuksa 3 students to meet the efficiency criteria of 80/80, 2) compare the main idea comprehension ability of Prathomsuksa 3 students before and after learning through the SQ5R learning management with the skill-practice exercises, and 3) examine the satisfaction of Prathomsuksa 3 students toward the SQ5R learning management with the skill-practice exercises. The samples were 30 Prathomsuksa 3 at Banwangtaladsomboon School in the second semester of the academic year 2020, obtained through cluster sampling. The research instruments were: 1) lesson plans based on SQ5R with the skill-practice exercises, 2) a test of main idea comprehension ability, and 3) a set of satisfaction questionnaires. Statistics for data analysis comprised mean, standard deviation, and t-test for Dependent Sample.

The results were as follows:

1. The lesson plans based on SQ5R with the skill-practice exercises of Prathomsuksa 3 students met the efficiency of E_1/E_2 at 82.44/80.17, which was higher than the defined criteria.
2. The main idea comprehension ability of Prathomsuksa 3 students after the intervention was higher than that of before the intervention at the .01 level of significance.
3. The satisfaction of Prathomsuksa 3 students toward the SQ5R learning management with the skill-practice exercises was at a high level ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.34).

Keywords : SQ5R Learning Management, Skill-Practice Exercises, Main Idea Comprehension Ability

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวเกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องมีการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยเฉพาะทักษะการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต การอ่านในระดับพื้นฐานอย่างการอ่านจับใจความจะช่วยให้ผู้่านรับรู้สาระเรื่องราวของเรื่องที่อ่านด้วยความเข้าใจและสามารถนำสาระความรู้จากเรื่องที่อ่านมาพัฒนาตนเอง การอ่านจับใจความนับว่าเป็นหัวใจของการอ่าน เพราะการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพจะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ถ้าผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถจับใจความของสิ่งที่อ่านได้ การอ่านนั้นถือเป็นการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ เพราะการอ่านจับใจความเป็นการอ่านในระดับพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนควรมีและเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านในระดับสูงต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการสอบวัดความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (National Test : NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านวังตาลาดสมบุญ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่าความสามารถด้านภาษามีคะแนนเฉลี่ย 41.46 ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ ตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพในแต่ละความสามารถ และมีผลการประเมินต่ำกว่าระดับประเทศ แสดงให้เห็นว่านักเรียนบางส่วนอ่อนในเรื่องการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญ ซึ่งปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนมาจากนักเรียนมีความรู้พื้นฐาน ในเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญน้อย ขาดความเข้าใจขาดทักษะความรู้ในเรื่องการอ่านจับใจความ นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร เพราะขาดสื่อและ

นวัตกรรมที่ช่วยฝึกทักษะ และกระบวนการคิดที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2562, หน้า 1)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความพบว่า การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQ5R เป็นวิธีการเรียนที่เน้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของ Robinson (1970) โดยมีขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน กล่าวคือสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ โดยวิธีกวาดสายตา เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง (S-Survey) ต่อจากนั้นตั้งคำถามจากบทอ่าน (Q-Question) อ่านเรื่องอย่างรอบคอบเพื่อทำความเข้าใจและจับประเด็นที่สำคัญเพื่อหาคำถามจากบทอ่านที่ตั้งไว้ (R-Read) จดจำข้อความที่สำคัญโดยการจดบันทึกย่อหรือขีดเส้นใต้เพื่อเตือนความจำของตนเอง (R-Recite) ทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมดโดยการอ่านคำถามที่นักเรียนได้ตั้งไว้และคำตอบของแต่ละข้อ (R-Review) (Francis P. Robinson, 1970, p. 13) ต่อมาในปี 1984 Walter Pauk (1984) ได้เสนอแนะวิธีสอนแบบ SQ4R โดยได้นำแนวคิดวิธีการอ่านของ Francis P. Robinson มาเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากทีนักเรียนได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ และบอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในปี 1997 Walter Pauk (1997) ได้พัฒนาวิธีสอนแบบ SQ4R มาเป็น SQ5R โดยเพิ่มขั้นตอนการอ่านทบทวน (Review) ซึ่งเป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้อ่านทบทวนประเด็นที่ได้อ่านแล้วสรุปโดยภาพรวม (Walter Pauk, 1997, p. 13) ในขั้นตอนนี้นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะการอ่านด้านการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เพราะการที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และตัดสินใจจากสิ่งที่อ่านก่อน จากนั้นผู้เรียนจึงจะสามารถใช้เหตุผลในการอธิบายถึงสิ่งที่อ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาการสอนอ่านแบบ SQ5R แล้วพบว่า ทุกขั้นตอนช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีที่เพิ่มความสามารถทางการอ่าน ช่วยสร้างนิสัย

การอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น นักเรียนจดจำเรื่องที่อ่านได้นานช่วยให้รู้จักการตั้งคำถาม และการคาดเดาคำตอบที่พบในบทอ่าน นอกจากนี้ยังช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้นในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เมื่อฝึกฝนด้วยวิธีการนี้บ่อย ๆ นักเรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษาวดี ชุกกลิ่นหอม (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

นอกจากการศึกษากิจการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R แล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการนำแบบฝึกทักษะเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้อ่านจับใจความด้วย ซึ่งแบบฝึกทักษะเป็นสื่อในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและทบทวนความรู้และเนื้อหาที่เรียน ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ รังษิมา สุริยารังสรรค์ (2555, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรีของนักเรียน หลังการใช้แบบฝึกทักษะสูงกว่าก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากข้างต้นจะเห็นได้ว่านักวิชาการหลายท่านให้ความเห็นตรงกันว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R จะช่วยพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของผู้เรียนได้ดีขึ้น ร่วมด้วยกับการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ที่เป็นสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ที่ช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ และแก้ปัญหากิจการจัดการเรียนการสอน

ให้มีประสิทธิภาพและให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการอ่านจับใจความ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย โดยจัดการเรียนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะการอ่านและฝึกกระบวนการคิดจากการอ่านการเขียนที่หลากหลาย นำไปสู่การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

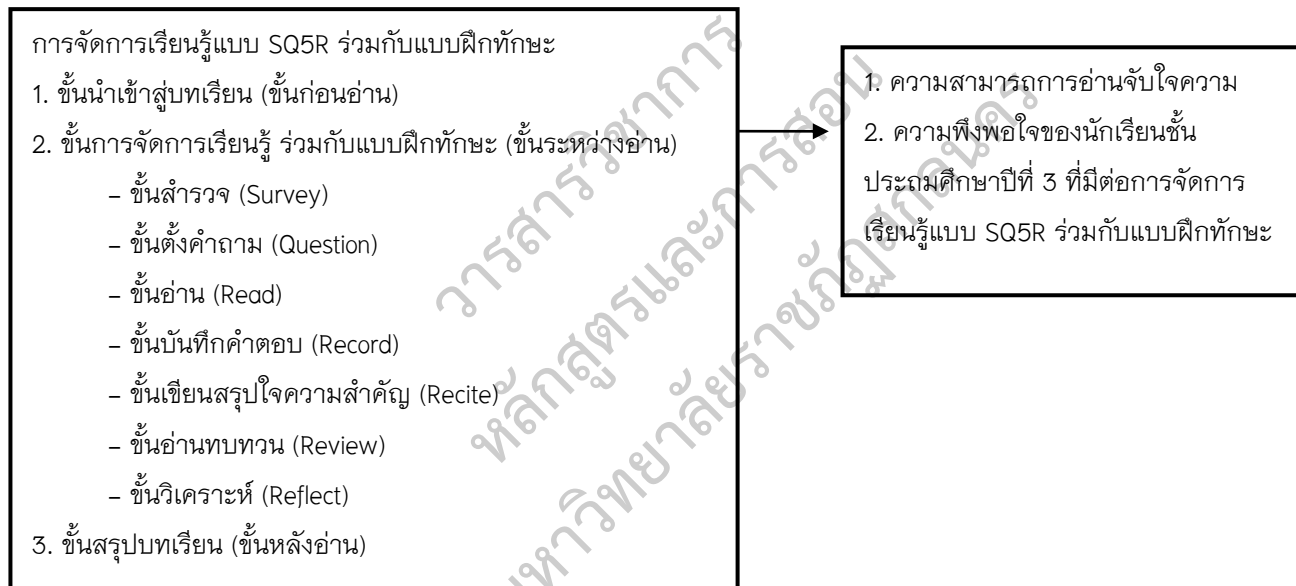
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในเครือข่ายโรงเรียนห้วยยายจิ๋ว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ จำนวนนักเรียน 133 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านวังตาลาดสมบูรณ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 6 แผน รวม 18 ชั่วโมง
2. แบบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ก่อนเรียนและหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ที่กำหนดไว้ รวมถึงการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เป็นเทคนิคการสอนอ่านที่ดี มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบชัดเจน เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุด ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักเรียนคิดและใช้ความสามารถในการอ่าน เมื่อนักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนทั้ง 7 แล้ว จะทำให้สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ในที่สุด ในช่วง 1-2 แผนแรก นักเรียนยังไม่ค่อยเข้าใจการทำแบบฝึกทักษะตามขั้นตอนของ SQ5R เท่าไหร่ เนื่องจากเป็นเทคนิคใหม่ที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน นักเรียนจึงมีคำถามในแต่ละขั้นเสมอว่าต้องทำอะไร ที่ทำมาถูกต้องหรือไม่ โดยเฉพาะขั้นที่ 4 การจดบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง และขั้นที่ 5 การเขียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ถ้อยคำหรือภาษาของตนเอง นักเรียนไม่ค่อยเข้าใจถึงความแตกต่างของสองขั้นนี้ ส่วนใหญ่นักเรียนทุกคนจะเขียนคำตอบออกมาคล้าย ๆ กัน จนกระทั่งเรียนผ่านไป 3-4 แผน นักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบฝึกทักษะตามขั้นตอนของ SQ5R มากขึ้น รู้ว่าเมื่อได้เรื่องที่อ่านแล้ว จับใจความ สาระของเรื่องที่อ่านพื้นฐานง่าย ๆ ได้ เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร สามารถตั้งคำถามจากการอ่านกับตัวเองได้ว่าต้องการสื่อหรืออยากให้รู้อะไรจากเรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถามด้วยสำนวนภาษาของตนเองได้ดีขึ้น และใช้เวลาในการทำแบบฝึกทักษะแต่ละขั้นตอนน้อยลง สอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของ Thomdike (1978, p. 37) อธิบายว่า กฎแห่งความพร้อมของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้านักเรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ร่วมด้วยกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งถ้านักเรียนฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงถาวร ซึ่งจากพฤติกรรมการเรียนที่เปลี่ยนไปถือว่านักเรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการอ่านจับใจความแบบ SQ5R และสอดคล้องกับแนวคิดของ Walter Pauk (2001, p. 13) ที่กล่าวว่าวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการอ่านวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้อ่าน อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจับใจความได้และยังช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ จากการศึกษาพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.01/85.88 แสดงว่า มีประสิทธิภาพ

สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญา โนนันเท (2563, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยแบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ จากการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบ SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.41/80.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีอีกทั้งเป็นการสอนอ่านที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ อาทิ Survey (S) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนอ่านเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง หลังจากนั้นครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันถึงใจความสำคัญของเรื่อง แล้วให้นักเรียนเขียนลงในแบบบันทึกกิจกรรม Question (Q) ของตนเอง เพราะการตั้งคำถามจะช่วยให้นักเรียนอ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ช่วยให้เข้าใจเรื่องได้เร็ว ซึ่งในขั้นนี้ครูจะเป็นผู้แนะนำในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาในการตั้งคำถาม ครูทำการสุ่มเลือกนักเรียนแล้วถามเกี่ยวกับคำถามที่นักเรียนตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนทร ลินธพานนท์ และคณะ (2545, หน้า 15) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามนี้จะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้ อยากรูเห็น ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น จากนั้นให้นักเรียนคนอื่น ๆ แสดงความคิดเห็นร่วมกันแล้วเขียนคำถามลงในแบบบันทึกกิจกรรม Read (R) ขั้นนี้นักเรียนอ่านข้อความนั้นซ้ำอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้หรือหาลำดับขั้นตอนและวิธีการ โดยครูและนักเรียนจะอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำตอบ หรือลำดับขั้นตอนในการทดลองหลังจากที่นักเรียนอ่านเสร็จแล้ว Record (R) เป็นขั้นที่นักเรียนทำการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน มุ่งเน้นการจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ และสิ่งที่จำเป็นตามความเข้าใจของนักเรียนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ Coultas (2016, p. 16) ที่ว่าการจดบันทึกเป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องอ่านเนื้อหา โดยจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ พยายามทำความเข้าใจกับคำตอบหรือบอกเล่าสิ่งที่อ่านโดยใช้ภาษา

ของตนเอง Recite (R) เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องจากการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Elkins (2004 อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547) ที่กล่าวว่า เมื่อศึกษาข้อมูลจากสิ่งที่อ่านแล้วขีดเส้นใต้ในประเด็นสำคัญ ๆ จากนั้นจับใจความสำคัญของเรื่องแล้วบันทึกสั้น ๆ Review (R) เป็นขั้นที่นักเรียนต้องอ่านทบทวนประเด็นสำคัญแล้วสรุปโดยภาพรวมของเรื่อง สอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 37) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการวิเคราะห์พื้นฐานผนวกกับการประเมินค่าเรื่องราวที่เราอ่านอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถวิจารณ์เรื่อง แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ถ้อยคำประโยค และ Reflect (R) ขั้นนี้นักเรียนสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการนำข้อมูลหรือความรู้ที่ได้จากการอ่านนั้นเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ที่ตนมีอยู่ จากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 2) กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นจากกลวิธีการเขียน แนวการเขียน เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ตัวละคร โดยแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่นักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยายความสิ่งที่อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง และการที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่านนั้นมีส่วนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และได้รับความรู้จากบทอ่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้น เนื่องจากมีขั้นตอนชัดเจน มีสื่อการเรียนรู้คือแบบฝึกทักษะที่สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้ดี รวมทั้งนักเรียนสามารถนำไปเรียนและฝึกทักษะได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความต้องการ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจนเกิดทักษะความสามารถการอ่านจับใจความสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของ Thomdike (1978, p. 37) กล่าวว่า กฎแห่งความพร้อมของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ร่วมด้วยกับกฎแห่งการฝึกหัด ซึ่งถ้านักเรียนฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้ นั้นจะไม่คงถาวร และในที่สุดอาจจะลืมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธัญดา เทียมหมอก (2557, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่

ความคิด จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงเยาว์ ทองกำเนิด (2558, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการศึกษาค้นคว้า นักเรียนมีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะจากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ด้านเนื้อหา ด้านบรรยากาศ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ5R นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมของแต่ละด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับเห็นด้วยมาก อันดับที่ 1 คือ ด้านประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านเนื้อหา และอันดับสุดท้าย คือ ด้านบรรยากาศ ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R นั้น เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ มีรูปภาพประกอบที่ชัดเจน น่าสนใจ และระดับภาษาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน มีขั้นตอนทำให้นักเรียนได้สำรวจบทอ่าน และให้นักเรียนได้ตั้งคำถามซึ่งทำให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นและใส่ใจในการเรียน อีกทั้งนักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิเคราะห์ เรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันอันนำไปสู่การอ่านที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ของ Maslow's Hierarchy of Needs (2000, p. 59) ว่า มนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนา ที่จะได้ครอบครองความต้องการเฉพาะอย่าง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thomdike (1978, p. 37) ได้แก่ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) และกฎแห่งผล (Law of Effect) การเรียงลำดับแบบฝึกจากง่ายไปยาก มีเนื้อหาที่หลากหลายและมีภาพประกอบเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน ดังที่ Walter Pauk (2001) กล่าวถึงวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่ช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียน วิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชาโดยเฉพาะการอ่านและการใช้ภาษาในการถ่ายทอด

ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดบันทึกเนื้อหาในการเรียนแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิปไตย ชิตภักดิ์ (2557, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จิตติกานต์ คำมะสอน (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์ ได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนทุกระดับชั้นควรนำการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ร่วมกับแบบฝึกทักษะไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนการอ่านจับใจความให้กับนักเรียน โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาและขั้นตอนเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2. การเลือกเนื้อเรื่องของบทอ่านมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน มีภาพประกอบสวยงามตรงกับเนื้อเรื่อง และใช้ภาษาง่ายต่อความเข้าใจเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

3. นักเรียนที่เรียนเรื่อง การอ่านจับใจความ ควรใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R มาประกอบการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่องและฝึกปฏิบัติตลอด เพราะจะช่วยพัฒนาการอ่านแก่นักเรียนได้ดี

4. ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้มีความเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกกลัว กล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเชื่อมั่น พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างอิสระไม่ด่วนสรุปเนื้อหาเร็วเกินไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการฝึกกระบวนการการอ่านจับใจความให้สามารถจับใจความได้ดียิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R กับวิธีอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิตติกานต์ คำมะสอน. (2558). *การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิค*

การสอนแบบ SQ5R ผ่านสื่อหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

นงเยาว์ ทองกำเนิด. (2558). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*

อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รังษิมา สุริยารังสรรค์. (2555). *การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น*

จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศริญญา เทียมหมอก. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*

ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุคนธ์ ลินธพานนท์ และคณะ. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.

กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *ครบเครื่องเรื่องการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. (2562). *การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (Nationa Test)*.
ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3.
- อธิปไตย ชิตภักดี. (2557). *การพัฒนาการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ5R สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อภิญา โนบรรเทา. (2563). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแบบฝึกทักษะ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชัยภูมิ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- อุษาวดี ชุกลินหอม. (2560). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Coultas, K. (2016). *SQ5R reading method*. Retrieved from <http://www.maywoodacademy.org/apps/pages/>
August 26th, 2020.
- Pauk, W. (1984). *How to study in college*. Retrieved from <http://www.maywoodacademy.org/apps/pages/>
August 22nd, 2020.
- Pauk, W. (1997). *SQ5R Study Technique*. Retrieved from <http://www.mhhe.com/cls/psy/ch7/sq5r.mhtml>
August 22nd, 2020.
- Pauk, W. (2001). *How to study in college*. Retrieved from <https://college.cengage.com.pdf> August 22nd, 2020.
- Maslow, A. H. (2000). *The Maslow Nusiness Rreader*. New York: John Wiley & Sons.
- Robinson, F. P. (1970). *Psychology in Education*. New York: Harper & Row.
- Thorndike, R. M. (1978). *Correlation Procedures for Research*. New York: Gardner Press.